

18.11.2022

POL-2021-168246

Henkilökortilla oleva viivakoodi muuttuu ja myös passeille tulee viivakoodi maaliskuussa 2023

Nykyisessä Poliisin myöntämässä henkilökortissa on kääntöpuolella viivakoodi, jonka tietosisältönä on kortinhaltijan henkilötunnus. Osa julkisen ja yksityisen sektorin toimijoista hyödyntää viivakoodia asiakkaiden yksilöimiseen erilaisissa asiointitilanteissa. Sitä hyödynnetään esimerkiksi lähetysten noutamisen yhteydessä tai terveystietoihin ilmoittautuessa.

Viivakoodin muotoon ja tietosisältöön tehdään muutoksia, kun seuraavan sukupolven henkilökortit ja passit otetaan käyttöön maaliskuussa 2023. Syynä muutokseen on se, että matkustusasiakirjoille ollaan kansainvälisesti standardoimassa 2D-viivakoodi, jolloin viivakoodin hyödyntäminen on mahdollista maailmanlaajuisesti eikä vain kansallisesti. Samassa yhteydessä viivakoodi lisätään myös passeille. Jatkossa viivakoodia hyödyntäviin palveluihin on siis mahdollista käyttää sekä henkilökorttia että passia.

Yläpuolella kuva nykyisen henkilökortin kääntöpuolesta, jossa on oikeassa yläreunassa nykyinen viivakoodi sekä kortin vieressä esimerkki tulevasta 2D-viivakoodista.

Tähän asti käytössä ollut viivakoodi on keksitty jo 1950-luvulla ja suunniteltu sen ajan teknologialla hyödynnettäväksi. Tieto pystytään esittämään uudessa koodissa paljon pienemmässä tilassa kuin ennen. Tämä on tärkeää, koska henkilökortilla on hyvin rajattu tila ja viivakoodin hyödyntäminen matkustustarkoituksiin tarkoittaa tietosisällön kasvattamista suhteessa nykyiseen. Uusi 2D-viivakoodi tulee olemaan ns. QR-koodi, jota käytetään nykyään laajasti erilaisiin tarkoituksiin.

Vaikka muuttuneen viivakoodin ensisijainen tarkoitus on edesauttaa kortin käyttämistä matkustustarkoituksiin, voidaan sitä edelleen hyödyntää myös nykyisiin käyttötarkoituksiin. 2D-viivakoodi tulee sisältämään henkilökortin tärkeimmät tiedot ja yhtenä tietokenttänä on myös henkilötunnus.

Teknisen kuvauksen tulevasta viivakoodista ja muuta lisätietoa saa lähettämällä viestiä osoitteeseen Viivakoodit@poliisi.fi.

Henkilöllisyysasiakirjojen käyttäminen tunnistustilanteessa

Lisäksi Poliisihallitus haluaa kiinnittää huomiota henkilöllisyysasiakirjojen koneellisesti luettavien kenttien, kuten viivakoodin, oikeaoppiseen käyttötapaan asiointitilanteissa.

Riippumatta siitä, onko kyseessä vanha viivakoodi vai uusi 2D-viivakoodi, sen lukeminen ei ole juurikaan sen luotettavampi tapa kuin henkilötietojen ilmaiseminen suullisesti. Viivakoodin lukua ei ole siten syytä käyttää missään tilanteissa itsenäisenä toimena henkilön tunnistamiseen.

Viivakoodi on hyvä apuväline siinä, että kortin tiedot saadaan luettua sähköisesti, mutta se on altis manipulaatioyrityksille. Viivakoodin sisältöä saatetaan pyrkiä muuttamaan tai sen päälle kiinnitetään toinen viivakoodi. Tämän takia asiointitilanteessa onkin tärkeää varmistaa, ettei viivakoodia ole manipuloitu ja luetut tiedot vastaavat kortin pintaan merkittyjä. Tärkeintä on kuitenkin se, että varmistutaan tunnistusasiakirjaan painetun kasvo-kuvan vastaavan tunnistettavaa henkilöä.

Identitetskortens streckkod ändras och även passen får streckkod i mars 2023

På det nuvarande identitetskortet som utfärdas av polisen finns på baksidan en streckkod vars informationsinnehåll är kortinnehavarens personbeteckning. En del aktörer inom den offentliga och den privata sektorn använder streckkoden för att identifiera kunderna i olika kundsituationer. Den används till exempel i samband med att försändelser hämtas ut eller när man anmäler sig för hälsovårdstjänster.

Det kommer att göras ändringar i streckkodens form och datainnehåll när följande generations identitetskort och pass tas i bruk i mars 2023. Orsaken till ändringen är att det på internationell nivå håller på att standardiseras en 2D-streckkod för resedokument, vilket gör det möjligt att utnyttja streckkoden globalt och inte enbart nationellt. I samband med detta läggs en streckkod också till pass. I fortsättningen är det alltså möjligt att använda både identitetskort och pass för tjänster som använder streckkod.

Ovan en bild av det nuvarande identitetskortets baksida med den nuvarande streckkoden uppe i högra hörnet och bredvid ett exempel på den kommande 2D-streckkoden.

Den streckkod som hittills använts uppfanns redan på 1950-talet och var utformad för att användas med den tidens teknik. I den nya koden kan informationen anges på ett mycket mindre utrymme än tidigare. Detta är viktigt eftersom identitetskortet har ett mycket begränsat utrymme och utnyttjandet av streckkoden för reseändamål innebär att informationsinnehållet ökar i förhållande till det nuvarande. Den nya 2D-streckkoden kommer att vara en s.k. QR-kod, som numera används i stor utsträckning för olika ändamål.

Även om det primära syftet med den ändrade streckkoden är att främja användningen av kortet för reseändamål, kan den fortfarande utnyttjas också för nuvarande användningsändamål. 2D-streckkoden kommer att innehålla identitetskortets viktigaste uppgifter och ett av informationsfälten utgörs också av personbeteckningen.

En teknisk beskrivning av den kommande streckkoden och ytterligare information går att få genom att skicka ett meddelande till adressen Viivakoodit@poliisi.fi.

Användning av identitetshandlingar i identifieringssituationer

Polisstyrelsen vill ytterligare uppmärksamma ett korrekt sätt att i kundtjänstsituationer använda identitetshandlingarnas maskinläsbara fält, såsom streckkoden.

Oberoende av om det är fråga om den gamla streckkoden eller den nya 2D-streckkoden är det knappast mer tillförlitligt att avläsa den än att lämna personuppgifterna muntligt. Det är således inte motiverat att i någon situation använda enbart streckkodsavläsning för att identifiera en person.

Streckkoden är ett bra hjälpmedel för att kunna avläsa kortets uppgifter elektroniskt, men den är utsatt för manipuleringsförsök. Någon kan försöka ändra innehållet i streckkoden eller fästa en annan streckkod ovanpå den. Därför är det viktigt att säkerställa att streckkoden inte är manipulerad och att de avlästa uppgifterna motsvarar dem som finns antecknade på kortet. Det viktigaste är dock att man försäkras om att ansiktets bilden i identitetshandlingen motsvarar den identifierbara personen.

Lupahallintopäällikkö

Hanna Piipponen

Projektipäällikkö

Jonna Kuusivuori

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.11.2022 klo 14:07. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimista.